

การบริหารการศึกษาเป็นสาขาวิชาชีพอย่างไร

How To Be Educational Administration As Professionalism

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา*

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการปฏิบัติงานในระดับสูงที่ต้องใช้การตัดสินใจและมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ และมีคุณธรรมจริยธรรม ย่อมมีความจำเป็นต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่เปิดสอนกันในมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำเป็นต้องคงไว้ซึ่งวิชาชีพชั้นสูง (High Professionalism) เป็นศาสตร์ที่ต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ และคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างต่อเนื่องในระดับอุดมศึกษามีหลักสูตรและระยะเวลาในการฝึกอบรม จัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ กำหนดเกณฑ์และการประเมินคุณภาพให้คงไว้ซึ่งมาตรฐานการศึกษา จึงต้องสร้างความเข้าใจสำหรับผู้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

คำสำคัญ การบริหารการศึกษา, วิชาชีพชั้นสูง, เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพการบริหารการศึกษา

* รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ABSTRACT

Nowadays, the job performances that decision making based and high responsibility with merit and ethic manner are employed in the administrative functions. It is necessary that to use the expertise personnel who require in knowledge, skills, and experiences, that is “the professionalism”. Educational Administration is science and arts which is taught and practised in the public and private universities, including Thailand and abroad, needed to be maintained for high professionalism, and needed for development in body of knowledge, and needed for staff development continuously in the higher education level. There is the curriculum with the duration of time for training, experienced practices, including the development on professional organization for controlling, advising, supervising, defining the criterion and evaluation for the quality of education. Thus, there should make understanding with related persons who are responsible for educational administration program for the sake of country development thereafter.

Keywords : Educational Administration, Professionalism, Criterion of standardization in Educational Administration Curriculum

การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานทุกประเภทและทุกระดับ ยิ่งในสภาพทางสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงและมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ทางการบริหาร การใช้เทคนิควิธีรวมทั้งการใช้ทักษะของบุคคลที่เป็นผู้นำ ให้สามารถปฏิบัติงานนำพององค์กรไปสู่เป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทรัพยากรการบริหารซึ่งได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรเงินงบประมาณ ทรัพยากรวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์หรือเครื่องมือ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องอาศัยความรู้และทักษะทางการบริหารและการจัดการทั้งสิ้น ยิ่งการบริหารในยุคใหม่ซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีทำให้ศาสตร์ทางการบริหารมีความกว้างมากขึ้นโดยที่ผู้บริหารต้องใช้ทั้งความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร การจัดระบบข้อมูล การใช้ภาษาสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศเพื่อนบ้านที่ติดต่อกับชายแดน และประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน เป็นต้น

สำหรับการบริหารการศึกษาต้องอาศัยศาสตร์หรือองค์ความรู้เฉพาะทางซึ่งเป็นศาสตร์ประยุกต์ทางสังคมศาสตร์ (Applied Social Science) ระหว่างการบริหารกับการศึกษา โดยศาสตร์ทางการศึกษาประกอบด้วยปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร วิธีสอน การวัดผลและประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา

ส่วนการบริหารเป็นศาสตร์ผสมประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์ทางด้านการนโยบาย การวางแผน การดำเนินการ การจัดการ การจัดบุคลากร การจัดสรรทรัพยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาอาคารสถานที่ การประสานงานและการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน การประกันคุณภาพ การนิเทศการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศการศึกษา และนักบริหารการศึกษา จึงต้องมีความรู้โดยใช้ศาสตร์ที่เป็นทฤษฎี หลักการ (Theories and principles) แนวคิดแนวปฏิบัติและวิธีการ (Methodology) ด้วยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทดลองเพื่อหาองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับองค์การนั้น ๆ รวมทั้งการใช้กฎและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการจัดประสบการณ์ในวิชาชีพทางการศึกษา และประสบการณ์ในวิชาชีพทางการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การนำไปใช้จึงเป็นศิลป์ที่ต้องอาศัยกลยุทธ์ เทคนิควิธี เช่นทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการให้แรงจูงใจและการสร้างขวัญกำลังใจ เป็นต้น เมื่อนำศาสตร์ทั้งสองมิติเหล่านี้มาเป็นศาสตร์ในสาขาวิชา เรียกชื่อว่า "การบริหารการศึกษา." (Educational Administration) โดยเน้นผู้เรียนที่มีความประสงค์จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือนักการศึกษาหรือผู้นิเทศทางการศึกษา

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษายังปฏิบัติงานไม่เต็มศักยภาพ ไม่บรรลุเป้าประสงค์ทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทุกระดับยังไม่เป็นที่น่าพอใจและคุณภาพการศึกษายังไม่สามารถเข้าสู่ระดับมาตรฐานสากลได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้นโดยการบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งความจำเป็นต้องให้ผู้บริหารเป็นมืออาชีพนั้น ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ (2550 : 111) ได้ให้ความเห็นว่าการบริหารการศึกษาในยุคนี้ต้องการผู้บริหารมืออาชีพขั้นสูงด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น 1) ผลการจัดการศึกษาไม่ได้คุณภาพ การปฏิรูปการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ จากการประเมินคุณภาพของสำนักงานมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) บ่งชี้ถึงสถานศึกษาไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ 2) การผลิตและการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษายังไม่ได้มาตรฐานและมีปัญหา 3) ความสลับซับซ้อนในการบริหารและการจัดการ จำเป็นต้องอาศัยมาตรฐานและคุณสมบัติเฉพาะของผู้บริหาร เป็นต้น ผู้บริหารต้องสามารถใช้งานวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการบริหารเพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง รวมทั้งชุมชนหรือท้องถิ่น ได้รับประโยชน์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

คำถามในบทความนี้ต้องการเน้นให้เห็นว่าสาขาวิชาการบริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพขั้นสูง ซึ่งเรา มักจะได้ยินคำพูดเสมอว่า "ใครก็ได้สามารถเป็นผู้บริหารสถานศึกษา เป็นนักบริหารการศึกษาได้ ไม่จำเป็นต้องเรียนหรือมีประสบการณ์มาก่อน" ทำให้เข้าใจผิดว่าไม่จำเป็นต้องมีองค์ความรู้ ไม่มีหลักการและทฤษฎีอะไรก็ได้ ไม่ต้องใช้กระบวนการหรือวิธีการ หรืออาศัยวิธีทางการวิจัยก็ได้ จึงทำให้องค์ความรู้ทางศาสตร์และศิลป์ ไม่ได้ถูกนำไปใช้ ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาดังที่ปรากฏในทุกวันนี้ ถ้าพิจารณาศาสตร์ทางการศึกษา

และศาสตร์ทางการบริหาร จะพบว่าเป็นศาสตร์ประยุกต์ทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ให้เป็นคนดี สามารถจัดการศึกษา และถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ และมีการศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ จึงจัดเป็นวิชาชีพวิชาชีพชั้นสูง และความเป็นผู้บริหารมืออาชีพซึ่งหมายถึงผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญ จึงต้องมีใบประกอบวิชาชีพโดยองค์กรวิชาชีพหรือคุรุสภาทำหน้าที่กำกับ ตรวจสอบคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน และออกใบประกอบวิชาชีพ ให้แก่ผู้บริหารที่มีคุณสมบัติทางการบริหารสามารถเข้าสู่ตำแหน่งทางสายงานบริหารได้โดยมีใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารเช่นเดียวกัน ดังนั้นการเตรียมผู้บริหารจึงต้องเปิดโอกาสให้ครูที่มีความสนใจ สามารถพัฒนาตนเองเข้าสู่วิชาชีพทางการบริหารด้วยการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น อบรมหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางการบริหารการศึกษาจนสามารถเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานที่คุรุสภากำหนด ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศการศึกษา และนักการศึกษาจึงต้องพัฒนาตนเองเป็นระดับชำนาญการพิเศษหรือระดับเชี่ยวชาญ จึงมีวิทยะฐานะที่พอสมควรได้ชื่อว่าเป็น “วิชาชีพ” (Professionalism) เอดการ์ ไชน์ (Edgar Schein, 1968 : 206-208) ได้กำหนดคุณลักษณะความเป็นวิชาชีพไว้ดังนี้

1. วิชาชีพต้องมีทฤษฎี หลักการ ซึ่งประกอบเป็นองค์ความรู้ที่สามารถเรียนรู้ ฝึกอบรม สร้างความเชี่ยวชาญได้จริง
2. วิชาชีพต้องมีการฝึกปฏิบัติ ฝึกฝนจนชำนาญ และนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยปราศจากการใช้อำนาจบังคับทางสังคมหรือการเมือง
3. วิชาชีพต้องมีองค์การหรือมีสมาคมที่สนับสนุนส่งเสริมวิชาชีพให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีมาตรฐานด้านคุณภาพ
4. วิชาชีพต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีคุณธรรมละจรรยาบรรณ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในวิชาชีพนั้น ๆ

จากหลักการดังกล่าวทำให้นักการศึกษาหลายท่านเห็นความสำคัญและความจำเป็นต้องมีการกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงและมีมาตรฐานวิชาชีพ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงได้ดำเนินการหลังจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ซึ่งนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และมีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2547 (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 111) ต่อมาคุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานด้านความรู้และสมรรถนะของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ไว้ดังตาราง 1-3 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 156 ง 2556 : 47-49)

ตาราง 1 มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ และสมรรถนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา

มาตรฐานความรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สาระความรู้	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
1.การพัฒนาวิชาชีพ	1.จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของ ผู้บริหาร	1.,มีอุดมการณ์ของผู้บริหารและแนว ทางการพัฒนาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ
	2.การจัดการความรู้เกี่ยวกับการ บริหารสถานศึกษา	2.สามารถศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา วิชาชีพ
	3.ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	
	4.การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	
2.ความเป็นผู้นำทาง วิชาการ	1.การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ	1.สามารถระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา
	2.การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	2.สามารถบริหารการศึกษาและสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่นได้
	3.การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการ เรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตเต็มตาม ศักยภาพ	
	4.การบริหารความเสี่ยงและความ ขัดแย้ง	
	5.ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อน ร่วมงาน	
	6.ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน และท้องถิ่น	

มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	สาระความรู้	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
3.การบริหารสถานศึกษา	1.ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร	1.สามารถกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ และนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
	2.การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ	2.เลือกใช้ทฤษฎี หลักการ และกระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทมหภาคและภูมิสังคม
	3.การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	3.สามารถบริหารงานวิชาการบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
	4.นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้	
	5.การบริหารงานบุคคล	
	6.การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่	
	7.กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา	
	8.การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	
4.หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1.การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา	1.สามารถพัฒนาหลักสูตรและบริหารการจัดการเรียนการสอนในแนวทางใหม่ได้

มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	สาระความรู้	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
	2.การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม	2.ปฏิบัติการประเมิน และปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
	3.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	
5.กิจการและกิจกรรมนักเรียน	1.บริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น	1.สามารถบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
	2.บริหารและการจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน	2.สามารถส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความสามัคคีในหมู่คณะ
	3.บริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	
6.การประกันคุณภาพการศึกษา	1.หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา	1.สามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก
	2.การประกันคุณภาพภายในและภายนอก	2.นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา
7.คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	1.หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต	1.ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม
	2.คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา	2.ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

มาตรฐานความรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สาระความรู้	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
	3.จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภา กำหนด	

จากตาราง 1 แสดงถึงมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามี 7 มาตรฐาน 15 สมรรถนะ สามารถจัดกลุ่มสาระวิชาได้ 4 กลุ่มคือ 1) การบริหารสถานศึกษา 2) หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการประกันคุณภาพการศึกษา (จัดรวมเป็นรายวิชาการบริหารงานวิชาการ) 3) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การพัฒนาวิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ (จัดรวมเป็นรายวิชาภาวะผู้นำทางวิชาการ) และ 4) กิจการและกิจการนักเรียน (จัดเป็นรายวิชาการบริหารกิจการนักเรียน) โดยเน้นความรู้คู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะหรือทักษะแต่ละมาตรฐานซึ่งผู้เรียนต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ตรง สามารถขอรับการรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาจากคุรุสภาซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่กำกับ ตรวจสอบคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

สำหรับผู้บริหารการศึกษาซึ่งได้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานทางการศึกษาในฐานะผู้บริหารหรือนักการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษา ทางคุรุสภาได้กำหนดตามมาตรฐานที่แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 156 ง, 2556 :49-51) ดังตาราง 2

ตาราง 2 มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ สมรรถนะ ของผู้บริหารการศึกษา

มาตรฐานความรู้ของ ผู้บริหารการศึกษา	สาระความรู้	สมรรถนะของผู้บริหารการศึกษา
1.การพัฒนาวิชาชีพ	1.จิตวิญญาณ อดุมการณ์ของ ผู้บริหาร	1.มีอุดมการณ์ของผู้บริหารและแนว ทางการพัฒนาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ
	2.การจัดการความรู้เกี่ยวกับการ บริหารการศึกษา	2.สามารถศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา วิชาชีพ
	3.ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	

มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	สาระความรู้	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
	4.การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ	
2.ความเป็นผู้นำทางวิชาการ	1.ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ผู้นำ ภาวะผู้นำ	1.สามารถบริหารงานระบบเครือข่าย
	2.การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	2.สามารถบริหารการศึกษาและกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และประเมินผลสถานศึกษา
	3.การบริหารงานระบบเครือข่าย	
	4.การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง	
	5.ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน	
	6.การนิเทศการศึกษา	
3.การบริหารการศึกษา	1.ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร	1.สามารถกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ และนำไปสู่การปฏิบัติให้
		สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงานทางการศึกษา
	2.การบริหารองค์การ สำนักงาน และองค์คณะบุคคล	2.เลือกใช้ทฤษฎี หลักการ และกระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทมหภาคและภูมิสังคม
	3.การบริหารงานบุคคล	3.สามารถบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้

มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	สาระความรู้	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
	4.กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและผู้บริหารการศึกษา	
	5.นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้	
	6.การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารและการเรียนรู้	
4. การส่งเสริมคุณภาพการศึกษา	1.การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน	1.สามารถพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
	2.การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	2.ติดตาม ประเมินผล รายงาน และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
	3.การพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรสถานศึกษา	
	4.การประเมินหลักสูตร	
5. การประกันคุณภาพการศึกษา	1.ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก	1.สามารถกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา
	2.การกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา	2.นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	สาระความรู้	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
6.คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	1.หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต	1.ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม
	2.คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา	2.ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
	3.จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด	

จากตาราง 2 แสดงถึงมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารการศึกษามี 6 มาตรฐาน 13 สมรรถนะ สามารถจัดกลุ่มสาระวิชาได้สามกลุ่มคือ 1) การบริหารการศึกษา 2) การส่งเสริมคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา (จัดรวมเป็นรายวิชาการนิเทศการศึกษา) และ 3) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การพัฒนาวิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ (จัดรวมเป็นรายวิชาภาวะผู้นำทางวิชาการ) โดยเน้นความรู้คู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะหรือทักษะแต่ละมาตรฐานซึ่งผู้เรียนต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ตรง สามารถขอรับการรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาจากคุรุสภาซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่กำกับ ตรวจสอบคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ซึ่งได้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำพัฒนาครู วิจัย ติดตามผล ประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในฐานะผู้บริหารหรือนักการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษา ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานหรือหน่วยงานทางการศึกษา ต้องใช้องค์ความรู้ และประสบการณ์มีทักษะทางนิเทศ เป็นพี่เลี้ยงหรือเป็นต้นแบบและเป็นพี่ไว้วางใจ ความศรัทธาของครู รวมทั้งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นผู้นำทางวิชาการ คุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานด้านความรู้ และสมรรถนะที่แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 156 ง, 2556 :51-54) ดังตาราง

ตาราง 3 มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ สมรรถนะ ของศึกษานิเทศก์

มาตรฐานความรู้ของศึกษานิเทศก์	สาระความรู้	สมรรถนะของศึกษานิเทศก์
1.การพัฒนาวิชาชีพ	1.สภาพงาน คุณลักษณะ และมาตรฐานวิชาชีพศึกษานิเทศก์	1.สร้างศรัทธาผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ตระหนักและมองเห็นประโยชน์ของการนิเทศ
	2.ทักษะในการแสวงหาความรู้ในบริบทของการเปลี่ยนแปลง	2.สร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
	3.การจัดการความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	
	4.กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และศึกษานิเทศก์	
2.การนิเทศการศึกษา	1.หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศ	1.ใช้เทคนิคการนิเทศอย่างหลากหลายด้วยความเป็นกัลยาณมิตร
	2.ผู้นำ ภาวะผู้นำ และภาวะผู้นำทางวิชาการ	2.สร้างวัฒนธรรมในการพัฒนางานวิชาการ และนำสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
	3.จิตวิทยาการนิเทศและการสื่อสาร	
	4.กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ	
	5.การเสริมแรง การสร้างพลังอำนาจ และการพัฒนาศักยภาพครู	

มาตรฐานความรู้ของศึกษานิเทศก์	สาระความรู้	สมรรถนะของศึกษานิเทศก์
3.แผนและกิจกรรมการนิเทศ	1.นโยบายการศึกษาและการเชื่อมโยงระบบการศึกษากับระบบอื่นในสังคม	1.สามารถวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาแผนการนิเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง
	2.การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.ประเมินและปรับปรุงแผนการนิเทศ
	3. การพัฒนาแผนการนิเทศตามบริบทมหภาคและภูมิสังคม	
	4. การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศโครงการ และการนำสู่การปฏิบัติ	
4.การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	1.หลักการ แนวคิด ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์งานได้	1.สร้าง ใช้ ประเมิน และปรับปรุงหลักสูตร
	2.การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	2.นิเทศเพื่อพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล
5.การวิจัยทางการศึกษา	1.หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติในการวิจัย	1.สามารถดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
	2.การใช้และผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการนิเทศ	2.สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6.นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	1.หลักการ แนวคิด การออกแบบสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้	1.ประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้

มาตรฐานความรู้ของศึกษานิเทศก์	สาระความรู้	สมรรถนะของศึกษานิเทศก์
	2.เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	2.สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร
7.การประกันคุณภาพการศึกษา	1.การบริหารจัดการการศึกษา	1.สามารถบริหารจัดการการศึกษา
	2.ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก	2.นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา
8.คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	1.หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต	1.ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม
	2.คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพศึกษานิเทศก์	2.ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
	3.จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด	

จากตาราง 3 แสดงถึงมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์มี 8 มาตรฐาน 16 สมรรถนะ สามารถจัดกลุ่มสาระวิชาได้สี่กลุ่มคือ 1) การนิเทศการศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวิจัยทางการศึกษา (การวิจัยเพื่อการนิเทศการศึกษา) 3) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การพัฒนาวิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ (จัดรวมเป็นรายวิชาภาวะผู้นำทางวิชาการ) และ 4) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โดยเน้นความรู้คู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะหรือทักษะแต่ละมาตรฐานซึ่งผู้เรียนต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ตรง สามารถขอรับการรับรองหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์จากคุรุสภาซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่กำกับ ตรวจสอบคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

อนึ่งสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในสาขาวิชาการบริหารศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงมาตรฐานการกำหนดหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะ มีตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ

และเชี่ยวชาญพิเศษ ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีคุณลักษณะเฉพาะ สามารถประกันคุณภาพได้ตามเกณฑ์มาตรฐานองค์ความรู้ สมรรถนะที่กำหนดไว้ ผู้บริหาร และผู้นิเทศ จึงต้องเป็นมืออาชีพชั้นสูงที่มีคุณสมบัติ และความเชี่ยวชาญ ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ เป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างที่น่าเชื่อถือ ภูมิใจภูมิใจ ไม่ใช่เป็นนักบริหารที่มาจากอำนาจอื่นใดทางสังคมและการเมือง แต่ต้องเป็นความสำเร็จโดยการเรียนรู้ ผึกฝน อบรม การปฏิบัติที่เป็นประสบการณ์ของบุคคล จึงเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจและเป็นมืออาชีพที่สามารถบริหารงานได้อย่างมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเนล โคคมูลเลอร์ (Neil Kokemuller, 2017 : online) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะของความเป็นมืออาชีพไว้คือ คุณภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานแก่ผู้ร่วมงาน เช่นมีความผูกพันและความเชื่อมั่น มีความรับผิดชอบและความเป็นตัวตน มีความซื่อสัตย์และจริยธรรม และมีความน่าไว้วางใจและความเชี่ยวชาญในลักษณะงานที่ปฏิบัติ นอกจากนี้ NACE (National Association of Colleges and Employers,) ได้ศึกษาความพร้อมของวิชาชีพของนายจ้างซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างผู้สำเร็จการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งต้องใช้สมรรถนะระดับวิชาชีพจึงจะประสบความสำเร็จ พบว่าคุณธรรมวิชาชีพมีคะแนนสูง 97.5 % ของผู้ตอบทั้งหมดที่ประสบผลสำเร็จ และได้เสนอแนวทางพัฒนาตนเองให้เป็นมืออาชีพไว้ 12 ประการดังนี้ 1) ต้องพยายามสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ในอาชีพของตนเอง 2) พัฒนาศักยภาพทางอาชีพที่ปฏิบัติให้ชัดเจน 3) มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างสิ่งใหม่ๆให้มีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนา 4) รักษานิสัยการทำงานให้เกิดประสิทธิผลในบทบาทหน้าที่ 5) บริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ 6) การยึดหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน 7) มีความฉลาดใช้ปัญญาในการแสดงออกมากกว่าการใช้อารมณ์ 8) เป็นนักแก้ปัญหา กล้าเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น 9) เป็นผู้ฟังที่ดี ใช้ความเจ็บใจให้เป็นประโยชน์ 10) สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 11) พัฒนาความรู้ของตนเองสม่ำเสมอ และ 12) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ ประสบการณ์ และการฝึกฝน อบรมการปฏิบัติตนจนเป็นที่ยอมรับของสังคม และการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้เกี่ยวข้อง เป็นผู้นำทางวิชาการที่มีผลงานเชิงประจักษ์ มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ สามารถใช้นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้นำในการพัฒนาครูเพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันกับความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการค้นคว้า วิจัย เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆเพื่อพัฒนาตนเองและปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

นอกจากมาตรฐานหลักสูตรสำหรับวิชาชีพชั้นสูงที่กล่าวแล้ว กระบวนการผลิตจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษาที่มีทักษะและประสบการณ์ตามที่คาดหวัง ดังนั้นในกระบวนการผลิตจำเป็นต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษา หลักสูตรจึงต้องกำหนดให้มีรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้จำนวนไม่น้อยกว่า 90 ชั่วโมง (ตามเกณฑ์มาตรฐานคุรุสภา) โดยให้มีการฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง และในหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการ

ปฏิบัติงานของผู้เรียนอีกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังต้องมีกิจกรรมเสริมความเป็นผู้บริหารเพื่อเพิ่มสมรรถนะผู้บริหารระหว่างอยู่ในเวลาการศึกษา เช่นกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและภาวะผู้นำ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมจิตอาสาและบริการ กิจกรรมพัฒนาผู้นำทางวิชาการ เช่น การเป็นสมาชิกสมาคมหรือวารสารทางวิชาการ การศึกษาคูงานในหรือต่างประเทศ เป็นต้น เช่นเดียวกับแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาของ บวร เทศารินทร์, (2018: online) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารการศึกษาได้แก่ 1) ความมีอุดมการณ์เป็นผู้บริหารที่ดี มุ่งมั่นพัฒนางานที่ส่งผลต่อผู้เรียน ต่อโรงเรียน ต่อสังคม ความมีอุดมการณ์จะเป็นแรงจูงใจ แรงผลักดันให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น 2) ความมุ่งมั่นเอาใจใส่คุณภาพ มีความตั้งใจ จริงใจ เสียสละ มุ่งจัดการให้งานดำเนินการอย่างเรียบร้อย สะดวก รวดเร็ว คล่องตัว เป็นระบบ มีแบบแผน มีความรับผิดชอบ 3) ความมีคุณธรรมและเมตตาธรรม เป็นผู้ให้อภัย มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม เสมอภาค มีความจริงใจกับเพื่อนร่วมงานรวมถึงการมีจิตอาสาที่ดั่งงาม 4) ความเป็นผู้มีอารมณ์จิตใจดี เป็นผู้มี ความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ มีความสุขภาพทั้งการแต่งกาย การพูด ที่มีความเข้มแข็งชัดเจน มั่นคง รู้จักกาลเทศะ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและเสียผลประโยชน์ ยกย่องผู้ใต้บังคับบัญชา และให้ความช่วยเหลือตามสมควร 5) ความอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึง ผู้ปกครอง ชุมชน ฉันทญาติมิตรและพี่น้องที่เสมอเหมือนครอบครัวเดียวกัน และ 6) รักความก้าวหน้าใฝ่ใจเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้และปฏิบัติได้จริง รวมถึงการรอบรู้ในหลักการบริหาร ระเบียบแบบแผนปฏิบัติ รู้ที่ถูกต้องชัดเจน ส่วนทักษะและกระบวนการที่จำเป็น ได้แก่ 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) การจัดการความเสี่ยง 3) การตัดสินใจ 4) การเป็นผู้นำเชิงวิชาการ 5) การคิดริเริ่มสิ่งใหม่อย่างสร้างสรรค์ 6) การบริหารคน ความใส่ใจต่อบุคคลและสมาชิก 7) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 8) การสร้างเครือข่าย เป็นต้น กระบวนการที่สำคัญของวิชาชีพชั้นสูงคือการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยที่ควรเน้นให้ความสำคัญกับการวิจัยเชิงนวัตกรรม (innovative research) หรือเน้นการวิจัยปฏิบัติการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ไม่เป็นงานวิจัยแบบขึ้นหิ้งหรือเพียงเพื่อสำเร็จการศึกษาเท่านั้น ซึ่งการออกแบบงานวิจัยต้องปรับวิธีดำเนินการวิจัยให้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 โดยให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์สำหรับวิชาชีพชั้นสูงโดยต้องใช้ความเชี่ยวชาญที่ต้องผ่านการฝึกฝน สั่งสมประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ มีองค์กรทางวิชาชีพที่รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม และประเมินคุณภาพหลักสูตร คุณภาพการผลิตบุคลากรและการใช้บุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษา สถาบันทางการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นแหล่งการจัดการเรียนรู้ แหล่งพัฒนาคุณภาพของบุคลากร ต้องมีคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร รวมถึงอาจารย์ผู้บริหารที่เลี้ยงแพะมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ทางการศึกษา การบริหารสถานศึกษา หรือทางการนิเทศการศึกษา จึงจัดได้ว่าเป็นสถาบันที่มี

คุณภาพ ดังนั้นคณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณาจารย์ประจำหลักสูตรซึ่งเป็นผู้สอนต้องเป็นมืออาชีพที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่คณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรวิชาชีพครูเป็นผู้กำหนดให้เป็นคณาจารย์ประจำหลักสูตรได้ ความเป็นวิชาชีพหรือความเป็นศาสตร์ชั้นสูงยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การวิจัยเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ การสร้างนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพในระดับนานาชาติ แต่ก็มีคำถามที่ต้องขบคิดเพื่อหาคำตอบที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาอีก เช่น 1) ปัญหาในการผลิตบัณฑิตและการจัดประสบการณ์ 2) การสร้างองค์ความรู้ความเป็นวิชาชีพ 3) ข้อจำกัดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องความเป็นวิชาชีพ 4) การคงความเป็นลักษณะของอาชีพควบคุม และ 5) การให้นิยามของความเป็นวิชาชีพทางการบริหารการศึกษาในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสิ่งที่ท้าทายของคณาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่ต้องพัฒนาตนเองเพื่อความเป็นมืออาชีพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ธีระ รุญเจริญ, (2550), **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา,**

กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง บริษัทแอล ที เพรส จำกัด.

บวร เทศารินทร์, 2018: online). **สมรรถนะผู้อำนวยการโรงเรียน 4.0 พลังขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษา.**

www.drborworn.com 2018 เข้าถึงเมื่อ 24 ตุลาคม 2561.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 156 ง, 2556 : หน้า 49-54.

Edgar Schein, (1972) "Professional Education: Some New Directions" (1972) Retrieved

from https://en.wikipedia.org/wiki/Edgar_Schein.

NACE (National Association of Colleges and Employers, "**Characteristics of**

Professionalism" Retrieved July 9, 20018, from

<https://int.search.myway.com/search/GGmain.jhtml>

Neil Kokemuller, (2017), "**Professionalism**" Retrieved July 9, 20018, from

<https://int.search.myway.com/search/GGmain.jhtml>